

Elva Filatelist

Elva Filatelistide Seltsi infoleht

1994. AASTA

J A A N U A R

Nr. 1 (11)

J.M.A.T.A

INTERVJUU "ELVA FILATELISTI" PEATOIMETAJA

GUNNAR KIRSIGA

J.Maata: Nüüdsiis on läinud "Elva Filatelist" kolmandale aastaringile. See on ka väikese lehe elus märkimisvääriv tähtpäev. Tean, et teete lehte päris üksi, kas tüdinenud ei ole ka veel?

Gunnar Kirs: Jah, osaliselt on Teil õigus: üksi kogun ma kokku materjalid lehe jaoks, valin neist välja sobivad, teen kodus valmis lehe musta maketi, paljundan pildimaterjali ja siis Paides-laon ja küljendan maketi valmis arvutil. Kuid see ei tähenda veel seda, et ma lehte üksi teen. Lehe tegemisel varustavad mind nõuanne ja huvitavate materjalidega väga paljud filatelistid nii kodumaalt kui ka välismaalt. Hea koostöö on Tartu FS esimehe Aare Martinsoniga, Pärnu FS esimehe Jaan Moik'iga, Viljandi FS esimehe Elmar Sahaga. Väga paljud lehelugejad kirjutavad oma avastustest margipõllul, juhvavad tähelepanu siin või seal avastatud margierimitele või soovivad lihtsalt jõudu ja vastupidavust lehetöös. Sagedased abimehed nii nõuannete kui ka kirjatöödega on tallinnlased Elmar Valpi, Guido Pant, Endel Must, Ants Tagel, Jüri Kenn ja paljud paljud teised kellele kõigile kuulub minu siiras tänu. Ja välismaalt on mind nii nõuannetega kui ka kirjatöödega abistanud paljud filateeliasõbrad. Eriti tahaks esile tõsta Kanadast Taivo Säagit, U.S.A.-st Arno Bendert Rudolf Hämarat, Eo Vaherit, Eino Nurmbergi. Soomes Jari Forsblomi, Pertti Hujalat, Rootsis Antti Meriläinenit. Pean mainima et 1993. aasta jooksul sain sõpradelt lehetoimetajana 612 kirja.

J.M. Lugesin läbi mitu saabunud kirja. kõigis soovitakse vastupidavust ja edu. aga kas olete saanud ka kritiseerivaid või halvustavaid kirju? G.K. Ei seni ühtegi halvustavat kirja ei ole saanud. Kõige asjalikum kiri lehe tegevuse suuna määramisel saabus Elmar Ojastelt Rootsist. Ta kirjutab: "Elva Filatelist" muutub aina paremaks - eriti oluline on igasuguste väljaannete registreerimine ja nimekirjade avaldamine. selle eest tänavad toimetajat tulevikus postiajaloo uurijad." Nende põhimõtete järgi püüan ka lehte teha. Lehe tööga ei ole aga eriti rahul Vambola Hurt Rootsist. Tema leiab, et igale avastatud eritoonilisele margile tuleb kohe juurde kirjutada, et see on võltsing jne. Enne aga tuleb võltsing ekspertiisiga kindlaks teha ja siis olen kohe avaldamisega nõus.

J.M. Kuidas saate võõrkeelsete materjalide tõlkimisega hakkama?

G.K. Tõlkimise küsimus on lehetegemise kõige raskem küsimus. Hästi on mind selle juures aidanud perekond Öie ja Leo Utterid ja A.Jatsa. Jõudumööda ka Heino Villem.

J.M. Olen kuulnud, et paljud lehetegijad on raskustes trükkimise võimaluste leidmisega?

G.K. Meil on selles osas küll hästi läinud kuna olen lehetegemise esimestest päevadest kohe leidnud suurt vastutulelikkust Tartu Ülikooli Kirjastus- ja Trükiosakonna juhataja Valter Haameri ja eriti peatoimetaja Marta Raisma poolt. Ka neile kuulub minu ja loodan et ka kõigi lehesõprade siiras tänu. Oleks hea, kui see kõik ikka niimoodi ka edasi läheks.

Lõpetuseks pean mainima, et olen leidnud väga mõistvat suhtumist ja vastutulelikkust ka RE "Eesti Postmark" juhtkonna - direktor Reet Nuu ja asedirektor Helder Undi poolt. Meie tänusõnad ka neile.

"ESTONIA"

PIDAS KOOSOLEKUT

07. jaanuaril 1994.a.Tallinnas Rahvusvaheline Margikorjajate Selts "Estonia" oma koosolekut. Seltsil on Tallinnas 57 liiget ja 53 välisliiget (peamiselt Soomes ja Rootsis, üksikuid on U.S.A.-s, Austraalias). Viljandis on 99 liiget. Eelmistel aastatel korraldati filateelianäitused Otepääl, Viljandis, 1993.a. Haapsalus rahvusvaheline filateelianäitus "Estonia" III. 1994.a. toimub "Estonia" IV näitus 18. juulil Pärnus. Valiti uus juhatus, kuhu kuuluvad K.kokk, A.Kulo, A.Linnard, T.Talmre ja A.Golubova. Esimehe kohustused pandi Tiit Talmrele. Kohtumised toimuvad Tallinnas, Tõnismägi 2 igal reedel kell 17

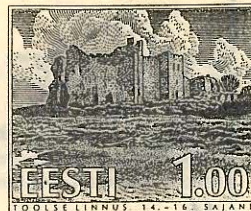
RE "EESTI POSTMARK"

UUDISEID

Helistasin enne lehe kokkupanekut Tallinnas RE "Eesti Postmarki" ja kohe sain jutule direktori proua Reet Nuu'ga. Tundsin huvi millal tulevad müüki Lillehammeri olümpiamängudele pühendatud postmargid. Selgitati, et need margid tulevad müüki koos esimese päeva ümbrikuga 26. jaanuaril 1994.a. Kahjuks sel ajal ei ole leht veel trükkijast käes.

Edasi oli juttu lähematest plaanidest. Selgus, et veebruarikuul on kavatsus käibele lasta Tooise ordulinnusele pühendatud 1.kroonise nominaaliga postmark ja märtsikuul Kiiu tornlinnusele pühendatud 3.kroonise nominaaliga postmark. Tänu RE "Eesti Postmargi" töötajate vastutulelikkusele, saan neist asjadest midagi näidata ka lehelugejatele.

G.Kirs

LILLEHAMMERI MARGID

Nominaal 1.25 kr. tiraaz 708 900
Nominaal 2.00 kr. tiraaz 1011 200

ERITEMPLID VEEBUEARIS

12. veebruaril Lillehammeri avam.
27. veebruaril Lillehammeri lõpp

RE "EESTI POST"
ESIMESE PÄEVA TEMPLID
 01.OKTOOBER 1991 - 23. DETSEMBER 1993

1 	2 	3 	4 	5
6 	7 	8 	9 	10
11 	12 	13 	14 	15
16 	17 	18 	19 	20
21 	22 	23 	24 	25
26 	27 	28 	29 	30

RE "EESTI POST"
ESIMISE PÄEVA TEMPLITE TABELI JUURDE
1991. aasta

- Nr. 1. 01.10.1991.a. Rublanominaaliga vapimargid.
Nr. 2. 01.11.1991.a. Eesti lipuga postmargile.
Nr. 3. 01.11.1991.a. Eesti maakaardiga margile.

1992. aasta

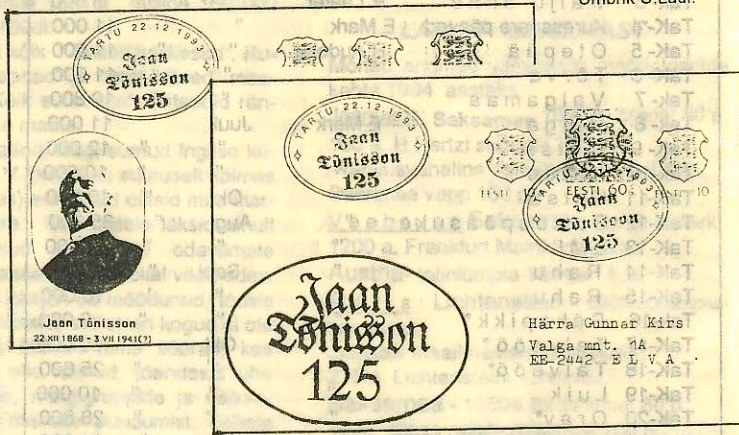
- Nr. 4. 16.03.1992.a. Tähenominaal I
Nr. 5. 22.06.1992.a. Tähenominaal II väljalase.
Spetsiaalset EPT ei ole.
Nr. 6. 22.06.1992.a. Barcelona olümpiamängud.
Nr. 7. 29.08.1992.a. Vapiga rullmark P.P.X 3.
Nr. 8. 25.09.1992.a. Vapiga rullmark P.P.X 2.
Nr. 9. 03.10.1992.a. Mare Balticumi markidele.
Nr.10. 31.10.1992.a. Vapiga rullmark P.P.X 1.
Nr.11. 16.11.1992.a. Vapiga rullmark P.P.Z 1.
Nr.12. 01.12.1992.a. Vapiga rullmark P.P.Z 2.
Nr.13. 15.12.1992.a. Jõulumargid '92.
Nr.14. 22.12.1992.a. Vapiga rullmark P.P.Z 3.

1993. aasta

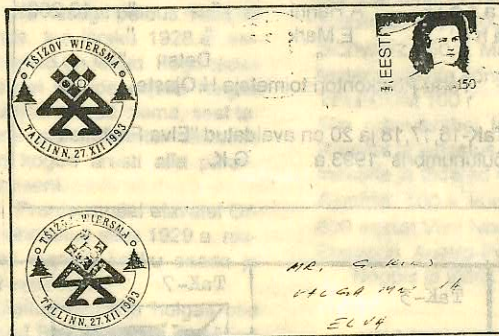
- Nr.15. 08.01.1993.a. Vapiga rullmark 60 s.
Nr.16. 08.02.1993.a. Soome-Eesti sõprusmark.
Nr.17. 16.01.1993.a. 75.a. Eesti vabariiki.
Nr.18. 05.03.1993.a. Must ületrükk 60 s.
Nr.19. 23.03.1993.a. Vapimargid 10s. ja 50s.
Nr.20. 25.05.1993.a. Suur vapimark 10 krooni.
Nr.21. 09.06.1993.a. I Balti Mere Mängud.
Nr.22. 07.07.1993.a. Suur vapimark 5 krooni.
Nr.23. 05.08.1993.a. Väike vapimark 60 s.
Nr.24. 08.09.1993.a. Suur vapimark 20 krooni.
Nr.25. 12.10.1993.a. Toompea linnus 2 krooni.
Nr.26. 13.11.1993.a. 75.a. Eesti Posti ja marki.
Nr.27. 03.12.1993.a. Jõulumargid '93.
Nr.28. 10.12.1993.a. Narva linnus 2.70 krooni.
Nr.29. 14.12.1993.a. L.Koidula 150. sünnip.
Nr.30. 23.12.1993.a. Haapsalu linnus 2.90 kr.

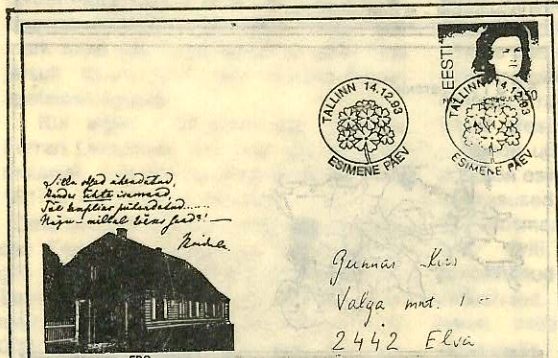
TARTUMAILT
04. detsembril m.a. sai Hugo Treffneri Gümnaasium 110. aastaseks. Sel puhul oli kasutusel entem-pel ja kohapeal val-mistatud päevako-hane kirjaumbrik.
Sama kordus ka Jaan Tõnissoni 125. sünniaastapäeva puhul 22. 12. 1993. Ümbrik U.Laul.

Härra Gunnar Kirs
Valga mnt. 1a
EE-2442 E L V A

TALLINNAST
27. 12. 1993.a. jätkus Tallinnas rahvusvaheline kabe maailmameistri-mats tiitlikaitsja vene-lase Aleksei Tši-zovi ja hollandlase Harm Wiersma vahel. Oli ka erümb-rik ja -tempel.

14.12.1993.a.võeti käibele Lydia Koidula 150. sünniaasta-päevale pühendatud postmark ja FDC
Väljaande nr. 050-09-1993. Nominaal 1 kroon.Tiraaž:1 485 900
Perforatsioon 14x14 Kunstnik; Vladimir Taiger. Trükikoda: "Vaba Maa".
Samas parandame vea: "Elva Filatelistis" nr.6(10) oli kunstniku perekonnanimeks küljendaja süül ekslikult kirjutatud "Taider".
Vabandame kunstniku ja lugejate ees.

Alutaguse
piirkonna
filatelistide
kokkutulek
Kohla-Järvel
28.03.93

Lehto JÕUMEES
nr 45

EE2020 KOHTLA-JÄRVE 10

75 AASTAT EESTI VÄGEDE VASTUPEALETUNGI ALGUSEST

1918-1919 aastavahetus oli Eesti Vabariigile äärmiselt raske. Punaar-mee, olles vallutanud suurema osa Ida- ja Lõuna-Eestimaast, jõudis 35 kilomeetri kaugusele Tallinnast. 03. jaanuaril 1919 peatati punaste eda-situng. 07. jaanuaril algasid Johan Laidoneri juhtimisel juba ründelahin-gud, mis lõpptulemusena vabastasid Eestimaa.

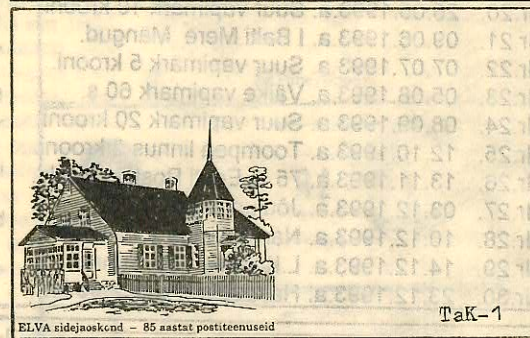
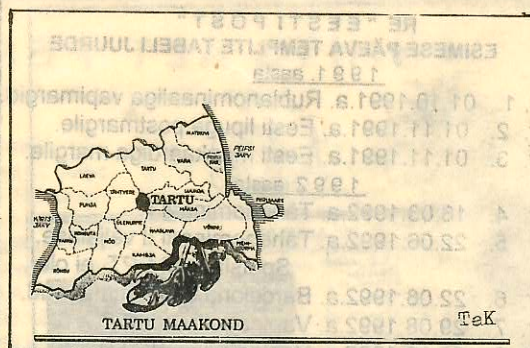
TARTU POSTKONTORI TOOTEID

KIRJAÜMBRIKUD

Jrk.Nr.	Ümbriku nimi	Kunstnik	Ilumise aeg	Tiraaz
TaK-	Tartu maakond	T.Võsu	Mai 1993	64 000
TaK-	Tartu Postimaja	"	"	"
TaK-1	Elva Sidejaoskond 85 a. postiteenuseid	E.Mark	"	23 550
TaK-2	EESTI-ESTONIE	"	Juuni	102 000
TaK-3	Elva linn 1888-1938-1939	"	"	10 000
TaK-3	"Palju õnne"	R.Laater	"	9 500
TaK-4	Kuressaare päevad	E.Mark	"	11 000
TaK-5	Otepää	H.Audova	"	11 000
TaK-6	Tõrva	"	"	11 000
TaK-7	Valgamaa	"	"	10 800
TaK-8	Valga	E.Mark	Juuli	11 000
TaK-9	Kutse	"	"	12 000
TaK-10	Kutse	"	"	10 500
TaK-11	Kutse	"	Okt.	10 000
TaK-12	Suitsupääsuke	"	Aug.	35 000
TaK-13	EMI	"	"	9 000
TaK-14	Rahu	"	Sept.	10 000
TaK-15	Rahu	"	"	10 000
TaK-16	Päkapikk*	"	"	9 000
TaK-17	Talveöö*	"	Okt.	30 000
TaK-18	Talveöö*	"	"	25 600
TaK-19	Luik	"	"	10 000
TaK-20	Orav*	"	"	28 800
TaK-21	As MAPEG	"	Nov.	11 000
TaK-22	Põhjarannik	A.Hanni	"	10 200
TaK-23	Jõulutäht	E.Mark	"	"
TaK-24	Ingel	"	Dets.	"

Tartu Postkontori toimetaja H.Ojaste

Märkus: Ümbrikud TaK-16, 17, 18 ja 20 on avaldatud "Elva Filatelisti" numbris 6 (10) - "Jõulunumbris" 1993.a. G.K.

EESTI - ESTONIE

TaK-2

TaK-4

TaK-3

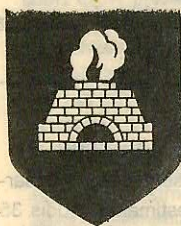
Elva linn
1888 - 1938 - 1993

TaK-7

VALGAMAA

TaK-6

TÕRVA

TaK-5

OTEPÄÄ

TaK-8

VALGA

TaK-3

TÄHELEPANU

06. märtsil 1994.a. algusega kell
9.00 toimib TARTUS Treffneri (Gim.)

LIHTSALT FERRARI

Algus "ELVA FILATELISTIS" Nr.5(10)

Alles 17 aastat peale nimetatud margi ilmumise, s.o. 1873.a. leidis üks margi-korjaja selle margi vanade perekonna-paberite hulgast.

Too mees leotas margi ümbrikult. Veel tänapäeval võib selle üle ennast siniseks vihastada.

Oma primitiivse trüki, inetu värvilise pa-beri ja musta tindiga kirjutatud nime (post-timetniku nimi - tolleaegne kustutusviis) tõttu ei leidnud see mark leidja poolehoidu ja ta otsustas selle ära müüa. Kuid ka ost-jale, margikorjajale Mac Kinon'ile see mark ei meeldinud. M.Kinon maksis selle eest kõigest 6 sillingit ja kleepis ta oma al-bumi viimasele lehele. Seal puhkas see väärtus 10 aastat.

Seejärel rändas see mark ühe Londoni kaupmehe kätte, kes selle eest maksis tol-le aja kohta väga kõrge hinna - 25 naela.

Alles siis sai see mark esile tulla. Seda näidati mitmel näitusel jne. kuni tunnistati harulduseks ja selle väljaande ainukeseks olemasolevaks esindajaks. Seejärel oman-das ta FERRARI, makstes muinasloolust hinda. Oma suure kogu vastu Ferrari ise ei tundnud erilist huvi. Seda korrasid ja täiendasid tema sekretärid. Isegi see kuu-lus Briti-Guyana ei tõmmanud teda eriti.

Ainult ühe margi vastu tundis ta erilist isiklikku huvi. Sellele pühendas ta kogu oma vaba aja ja armastuse. See tema lem-mikmark oli Sakseni 3 Pf. punane. Mitte ainult tuhanded üksiksempelid, vaid ka paarid, plokid ja kirjad ilustasid seda oma-laadset kogu, mille olemasolust isegi tema sekretärid teadlikud ei olnud. Paljud tolle-aegsed filatelistid mäletasid, kuidas see mark omal ajal turult kadus ja selle hind järsult tõusis. Kõik need kadusid Ferrari spetsiaalkogusse.

Kui algas I Maailmasõda, põgenes Ferrari Lausanne, kus asus üks tema isa mõisaist. Siin suri ta ootamatult 20. mail 1917.a. ligi 70 aasta vanuselt.

Oma käega kirjutatud testamendis pärandas Ferrari oma margikogu S A K S A riigile - alalhoidmiseks Riigi Postimuseumis Berliinis. Ta läks veelgi kaugemale ja ni-melt: määras margikogu täiendamiseks 30 000 Austria kuld krooni aastas ja kogu korrasustöödeks 6000 kr. aastas.

"Selle filatelistliku monumendi, millele ma isikliku huviga olen terve oma elu pühendanud, jätan ma rõõmuga minu armastatud Saksamaale, kelle kõrval tihedalt ühendatuna asub minu väike kodumaa - Austria", kirjutas Ferrari selle kohta oma testamendis.

Kuid krahvi viimast soovi ei täidetud.

Saksamaa kaotas sõja ja see kaotus ot-sustas ka Ferrari elutöö saatuse - Prant-suse valitsus pani kae peale kõigile Pariisis asunud markidele (mis olid pär-an-datud Saksamaale) ja nii tehti see suur ko-gu osade kaupa oksjonitel rahaks, mis kir-jutati Saksa reparatsioonivõlgade kontost maha. Üldse peeti 14 oksjoni, mis said tun-

tuks "Ferrari oksjonite" nime all. Esimene peeti 2. juunil 1921.a. ja viimane 24.-26. novembril 1925.a. Neil oksjonitel makseti üksikute markide eest hindu, mida maailm veel kuulnud ei olnud, aga kogusummas töid okjonid sisse 24 miljonit franki. Nii maksis A.Hind Uticast 1 ct. Briti-Guyana eest 352 000 franki - see oli kõrgeim hind, mis tollal ühe margi eest üldse oli makstud.

Sama maa roosa 2 c. paar kirja peal maksis 214 000 Fr. Veel võiks nimetada Havai 2 c. sinist 1851.a., milline 160 000 Fr. eest ära müüdi.

Nii rändasid kõik "Baseli tuvikesed", Ru-meenia "härjapead" ja "Post-offised" maa-ilma laiali. Kõik suuremad rariteetid rän-dasid dollarite maale.

Aga ka inglased, isegi surnud Inglise ku-ninga Georg V (kellel oli suuruselt kolmas kogu maailmas) esindajad otsisid mitu mar-giharuldust ära. Sakslastele läksid ainult mõned üksikud ja needki odavamate seast, sest saksa raha oli tollal väga odav. Kui viimane oksjon oli möödunud, tõusis hääli, mis kinnitasid, et Ferrari kogud ei ole kõik müüdud. Mõned tema sõbrad, kes neid kogusid olid näinud, tõendasid ühe osa rariteetide, margigruppide ja väikse-mate riikide markide puudumist. Sellele pöörati aga vähe tähelepanu kuna mõeldi, et need võivad olla kusagil peidus. Näis, et kõik juba ununes, kui järsku 1928.a. sel-gus, et Ferrari varad on leitud. Põgenedes Sveitsi, pidi Ferrari muude asjade hulgas ka osa marke kaasa võtnud olema, sest te-ma surma järel pandi Sveitsi valitsuse poolt nimetatud kogud aresti alla pär-an-dusmaksu tasumiseni.

Tema pärijatel, Prantsusmaal elavatel Or-leani krahvidel, õnnestus alles 1929.a. ras-kustega nõutav summa kokku saada ja varad aresti alt vabastada.

Nende uuestileitud markide hulgas olid puhtada esimesed Belgia margid ja mõned iseärasused, samuti terve puhas Prantsusmaa kõigi haruldustega ja esime-sed Briti väljaanded nii puhtad kui ka tembelatud, Monaco markidest kallimad väljaanded, Montenegro spetsiaalkogu - parim sellal teadaolnud kogudest. Pea-väärtuseks oli aga 7 albumist koosnev Kreeka spetsiaalkogu.

Aga see ei olnud veel Ferrari kogude lõpp. Kuhu oli jäänud tema lemmikogud - 3 Pf. Sakseni margid? Ühelgi oksjonil ei müüdud ühtegi neist markidest.

Need tulid välja alles 1930. aastal. Asi seisis selles, et kui Ferrari 1914.a. Sveitsi põgenes, andis ta oma 3 Pf. Sakseni kogu oma toatüdrukule hoiule, kes selle Saksa-maale viis ja seal oma ema hoiule andis.

Peale Ferrari surma sõitis toatüdruk Ameerikasse. Kui ta ema 1930.a. Saksa-maal suri, tegi toatüdruk ühele Berliini oks-jonaatorile ülesandeks kõik ema poolt jäetud vara vaeste heaks enampakkumisel ära müüa. Nii tuli ka see see kadunud Sakseni margikogu päevavalgele. Oks-jonaator, kes ei olnud margitundja, määras

terve kogu alghinnaks 12 Rmk (!). Selle summa eest ostis kogu ära keegi Sakse-nist pärit kingsepp, kes müüs selle kohe edasi ühte suuremasse Berliini margikaup-lusesse. Suur oli filatelistide imestus nä-hes korraga nii suurel hulgal seda iga korjaja unistust.

Otsustati moodustada konsortsium, kes markide müümise pidi enda peale võtma ja müüma neid nii odavalt, et ostmine oleks igale filatelistile jõukohane.

Kas see ka nii läks - ei ole teada.

Ajakirjadest "ESTONIA" nr. 15,21,22
kokku pannud Gunnar Kirs

LAIAST MAAILMAST

Mõned andmed välisriikide margiplaanide kohta 1994. aastaks.

Jaauaris: Saksamaa 1000 a. Stadet 80 p.

100 a. H.Hertzi surmast 200 p

Rahvusvaheline perekonnaaasta 100 p.

Saarimaa vapp 100 p.

Veebruar: Saksamaa - sport 4 marki

1200 a. Frankfurt Maini linna 80 p.

Austria - taliolümpia 1994.a. 5.50 s.

Märts: Lichtenstein - 100a. Olümpia-komiteed.

Jalgballi maailmameistrivõistlused.

275 a. Lichtensteini vürstiriiki.

Saksamaa - 1250a. Volda linna 80 p.

100a. saksa naiste ühendust 100 p.

Europarlamendi valimised 100 p.

Saksimaa vapp 100 p.

Schweiz - 50 a. Magglingeni spordikooli.

Matemaatikute kongress Zürichis 80 r.

TELECOM 100 r.

50a. rahvusvahel. tsiviilõhusõitu 180 r.

Raamat ja kirjastus - 3 marki.

Inimene ja tööalad 400 r.

Austria 100 a. kunstnik H.Boeckli sünnist 800 aastat Viini Neustadt'i.

Eriseeria Austro-Pop 3 väärtust

Noppis ja tõlkis Leo Utter

UUS MAAILMAREKORD ZÜRICHIS!

Firma Feldmani oksjonil Zürichis jõudis kiri, millel on kaks Mauritiuse marki, uue maailmarekordini. Selle kirja lasi oksjonile Jaapani suurtööstuse juht Kanai.

Maailmas on aastakümneid kestnud otsi-mise tulemusena leitud 21 Mauritiuse marki kirjaga "Post Office", neist 6 olid te-ma kogus.

Seekord läks müüki üle 450 üksikeseme.

Esimesena müüdi kaks puhast marki (pu-nane ja sinine), mis veel müüdavad olid, sest teised on kõik Briti Muuseumis.

Siis läks nr. 155 all müüki haruldaseim ki-ri maailmas - sinise ja punase Mauritiuse "Post Office" markidega. See oli Prantsus-maale Bordeauxi 4. oktoobril 1847.a. saa-detud kiri. Ostja maksis kirjast 5 miljonit Schweitsi franki - umbes 6 miljonit Saksa marka. Ostja jäi saladusse. ta teatas ainult niipalju, et kiri jääb Euroopasse.

Refereeris: Leo Utter

AVALDA OMA OSTU - MÜÜGI JA VAHETUSE
KUULUTUSED "ELVA FILATELISTIS"
KUNI 15 SÖNA AVALDAME ÜKSIKISIKULE
TASUTA

"FILATELIA '93" MULJEID SOOMEST

Soomes korraldasid Soome Eesti Filateliste Ühing ja Teemafilateliste Ühing 5.-7.11.1993.a. möödunud aasta ainukese rahvusliku filateliaanäituse "FILATELIA '93".

Näitus toimus Helsinki keskinna kongressikeskuses Paasitornis.

Seetõttu, et korraldajateks olid need kaks eelnimetatud ühingu, oli ka näituse pearõhk Eesti filatelia ning teemafilatelia. Väljas olid peamiselt kõik Eestiga seotud Soome tippesponaadid, lisaks palju ka Eestist ja Rootsist.

Ka teemafilatelia ja noorteklass olid rekordiliselt suured, mis ilmselt tähendab näitusefilatelia tugevat tõusu Soomes. Näituse orgkomitee oli ettevalmistatud vastu võtma eksponaate umbes 600 tendi ulatuses, aga lõplikult tuli neid kokku ligi 750 ja eksponaate ligi 190.

See tekitas raskusi näituse ruumidega, aga saime siiski ka sellega hakkama.

Näituse jaoks oli orgkomitee valmistanud mitmesuguseid tooteid, nagu Soome 2. privaatse reklaam-margivihiku, Soome 1. privaatse reklaamtervikasja, mille Soome Post andis ametlikult välja ja mille trükiarv oli ainult 15 000 tükki, postkaardivihiku 10 erineva vana väljavaatega Helsingile, 3 erinevat Estica teemaga seotud meeneplokki, jne. Iga päev oli näitusel kasutusel erinev näituse eritempel.

Näituse avapäeval ilmusid Soome Jõulumargid ja Martta Wendeli joonistatud Jõulu tervikkaardid.

Kõik need eespoolmainitud asjad koos lisareklaamiga tegid seda, et rahvas tundis näituse vastu väga suurt huvi. Külatajaid käis kolme päeva jooksul kokku ligi 3 000. Kõige rohkem oli kohal külatajaid laupäeval, mil rahvast oli saalis nii tiheidalt, et liikuda oli võimatu.

Näitusel anti välja kaks kuldmedalit ja need said Hannu Kauppi eksponaat "Soomes 1930. aasta lõvi-mustriga postmargid" ja Heikki Hongisto teemafilatelia eksponaat "Suhkur inimkonna ajaloos".

Eestlaste või Eestiga seotud eksponaadid koos tulemustega olid järgmised:

KUTSUTUD:
RE "Eesti Post" "Eesti margid 1991-1993".

AUKLASS:
Vambola Hurt - "Eesti eelfilatelia".
Georg B. Lindberg - "Post Inglismaalt Eestisse".
Ants Linnard - "Eesti ja eestlased II Maailmasõjas".

TRADITSIOONILINE FILATELIA:
J. Honkavaara - Eesti 1764-1944-HP
R. Graeffe - Eesti 1858-1941 - SH
A. Isotupa - Eesti 1858-1945 - SH
V. Karmi - Eesti 1918-1940 - H
E. Mattila - Eesti - 1940 - H
D. Slomka - Eesti õhupostimargid-H
E. Ojaste - Templipaber, tempelmargid jt. 1688-1944 - SV

A. Jaani - Moldaavia 1991-1993 - PR
POSTIAJALUGU:

T. Verho - Eesti eelfilatelia - SV
A. Leppä - Eesti postiajalugu 1711- H
L. Lintunen - Eesti postiajalugu 1807-P
J. Otsason - Eesti territooriumi tsari-aegsed sildtemplid HP

K. Saare Tsensuur Eestis 1914-1920
R. Bergqvist - Eesti okupatsioon 1940-1945 - HP

E. Mattila - Eesti välispost Memeli kaudu - HN

O. Sahlberg - Eesti ajutised templid 1918-1920 - HPN

A. Lõhmus - Eesti postitempl. uuendamine 1991-1993 - HPN

TERVIKASJAD:
Esa Mattila - Eesti tervikasjad V
TEEMAFILATELIA:

Elmar Valpi - Meresõidu turvalisus PR.

Selgitus: SV= suur vermeil, VE=ver-meil, SH=suur hõbe, H= hõbe, HP=hõbetatud pronks, P(PR)= pronks, AU-auhind, HN=hõbenõel, HPN=hõbetatud pronksnõel.

Jari Forsblom, Soomest

5.-7.11.1993
Paasitorni

'AFFE'

Nr. 3 Viron postimerkit 75 vuotta

ELIA 93: yhtä juhlaa - Tulethan Sinäkin?

Myyntihinta 20 mk

SOOMES saab tellida või osta
"ELVA FILATELIST" Jari Forsblomilt
Kantohaka 2 E 19 02410
KIRKKONUMMI 2

HELSINKI HELSINKFORS
7.11.1993
Filatelia 93

HELSINKI HELSINKFORS
2.10.1993
Filatelia 93

FILATELIA '93
Kansallinen postimerkinäyttely
Paasitorni, Helsinki 5.7.11.1993
HELSINKI HELSINKFORS

PAASITORNI

SPECIMEN
5290

PitneyBowes

SUOMI FINLAND
R2 51002 25.10.93 97.90 mk
MALLIETIKETTI

SUOMI FINLAND
R2 51002 25.10.93 97.90 mk
MALLIETIKETTI

SUOMI FINLAND
R2 51002 25.10.93 97.90 mk
MALLIETIKETTI

PAASITORNI 5.-7.11.1993 HELSINKI

RAIMO NEVALAINEN
Runko A 42
48900 SUNILA
FINLAND

par-avion

Sunila

Endel Pajula
EE2830 Ambla
Järva-maa
EESTI - ESTONIA

F.D.C. 5/11 1993

SUNILA on KOTKA linnaosa, kus post ja apteek asuvad ühistes ruumides. Töötavad seal ääretult lahkend ja sõbralikud inimesed. Kohalik filatelist Raimo Nevalainen joonistas nende postiasutuse ümbrikule ja kasutatakse seda esimese päeva ümbrikuna (FDC). Nii valmis ka pildilolev Soome Jõulu-markidega FDC.

Endel Pajula, Amblast

60 AASTAT TAGASI AMEERIKAST LEEDUMAALE LENNUKIGA ÜLE ATLANDI Ookeani

Traagiliselt hukkunud lendurid Steponas Darius ja Stasys Girėnas olid üle Atlandi ookeani kulgeva Leedu õhuposti teerajajad.

Selline lend kavatseti ette võtta Ameerikast New Yorgist Leedumaale Kaunasesse, üle Atlandi ookeani 15. juulil 1933.a.

Lennuki ostmise peale kulutasid lendurid kogu oma raha, aga lennu ettevalmistamine nõudis veel hulga vahendeid.

Selleks, et hankida raha lennu edukaks sooritamiseks, soovitas New Yorgi leedulased linnakomitee liige Antonas Mažeikas kasutada filateeliat. Ta teadis, et dirizaablite lendude reklaamimiseks lasti käibe spetsiaalsed postmargid ja nendega veeti kirju erümbrikes. Ta lootis, et Ameerikas elavad leedulased kasutavad haruldast võimalust ja saadavad kirju lennukiga üle Atlandi ookeani kodumaale.

Olgugu, et Darius ega Girėnas ei olnud ise filatelisteid - huvitas neid see ettepanek väga.

11. jaanuaril 1933.a., oma lennu reklaamimiseks peetud raadiokõnes Darius teataski, et ta viib ka kirju Ameerikast Leetu õhuposti teel.

Algasid läbirääkimised võimuesindajatega ja 6. veebruaril teataski Leedu saadik Washingtonis B.K.Balutis, et Leedu pool võtab vastu õhu teel saabuva posti ja 7. veebruaril saadi nõusolek sellise laadungi saatmiseks ka Ameerika võimuesindajatelt.

Lendurid said omale osa postiveo kasumist, kuid sellest jäi väheseks. Nad töötasid välja ranged eeskirjad õhuposti kirjade kirjutamiseks, postitamiseks ja veoks. Andsid omal kulul välja spetsiaalsed nummerdatud õhuposti kirjaümbrikud ja kirjapaberid. Kirjapaber valmistati mõõtmetega 18x30 cm. mille ülemises paremas nurgas oli sõna "LITUANICA". Firma "Amerikan Trust Bond" valgest paberist valmistati

1400 kirjaümbrikut mõõtmetega 16,7x9,5 cm. Ümbriku alumisse nurka trükiti sinised järjekorranumbrid. Lennukiga võis soovija kirja saata ainult Leetu või Leetu ja tagasi Ameerikasse.

Tavalise õhuposti kirja hinnaks määrati 2 \$, aga tähtud kirja hinnaks 2 dollarit ja 25 c. Kuna ülennu kuupäev jäi veel lahtiseks, siis paluti kirjasaatjatel kirjadele kuupäevi mitte kirjutada. 18. maiks tuli koondada kõik saadetavad kirjad New Yorgi Leedu peakonsulaati. Leedusse saadetavatele ümbrikele kleebiti USA postmargid, aga need, mis tulid Ameerikasse tagasi, varustati ka Leedu postmarkidega.

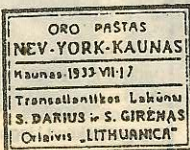

Peale kirjaümbrike ja paberite herra A.Mažeikas soovitas valmistada suveniiriseid postmarke. Markide ületükkimise kohta koostati ka vastav akt. Üle trükiti 2500 Leedu lennupostmarki neljakaupa plokkidena. Markidele löödi tekst "Darius - Girėnas. New York - 1933 - Kaunas".

Markide müügist said lendurid 500 dollarit kasumit, mille eest ostsid lennukile uue propelleri.

Autogrammikogujate soovil kirjutasid Darius ja Girėnas ümbrikele oma allkirjad.

Lõpuks anti kogutud kirjad kohaliku postiasutusse Ameerikas, kus neile pandi väljalennukuupäevaga kalendertemplid. Veel valmistasid Darius ja Girėnas spetsiaalsed kummitemplid. Ümmargune kalendertempel tekstiga "LITUANICA, Jul. 15 1933" kasutati Ameerikas. Aga kohalejõudmise järel Kaunase Peapostkontoris kasutamiseks neljakandilise kummitempli (vaata joonist).

Tähtud kirjadele löödi templid "REGISTERED", "FROM", "TO".

15. juulil 1933.a. Ameerikast väljalennates Darius ja Girėnas võtsid kaasa 983 kirja, neist 31 tähtitud ja 5 panderolli, milles olid Leedu ajalehed "Naujienos".

Kõik kirjad pakiti spetsiaalsesse presentkotti.

Lend algas 1933. aasta 15. juulil. Ületanud Atlandi ookeani, tabas 17. juulil lennukit katastroof ja see kukkus alla metsa Leedu piirist mitte kaugele Poola territooriumile.

Lendurid hukkusid, aga enne jõudsid nad lennukist välja heita kotti kirjadega.

Leedu saadik Saksamaal toimetaski kotti kirjadega Leedusse ja andis selle üle siseministeeriumile. 18. juulil 1933.a. anti see postikott üle Kaunase Peapostkontorile. Kirjadele pandi selle päeva kalendertempel ja neljakandiline kummitempel, millest oli juttu juba eespool.

Agas postitöötajad tahtsid märgistada ka lendurite traagilist hukkmist, milleks valmistati trükikojas kiiresti tempel tekstiga "Alistanud Atlandi ookeani, hukkusid traagiliselt Leedu kuulsuseks." (Muidugi leedu keeles).

Nugalėje Atlanta
DIDVYRISKAI
ZUVO LIETUVOS
GARBEI.

Ka see tempel löödi kirjadele ja postikotile. Seejärel saadeti kirjad edasi adressaatidele ja 250 kirja tagasi Ameerikasse.

Templid, kliseed, kirjaümbrike ja paberite jäägid toodi hiljem Kaunasesse ja asuvad praegult Kaunase Ajaloomuuseumis.

Hukkunud lendurid maeti Kaunasesse.

TÖLKIJALT: Käesoleva artikli tõlkis Leedu ajakirjast "Paštas ir Filatelija Lietuvoje" nr. 3. vene keelde Stasys Švirblis üle Atlandi ookeani viiva Leedu õhupostitee avamise 60 aastapäeva auks ja sealjuures hukkunud lendurite mälestuseks.

Kuna kogu see tegevus oli otseselt seotud ka filateeliaga, siis loodan, et see lugu huvitab ka meie filateliste.

Kahjuks ei ole antud artiklis viidetki sellele, mis põhjustas õhukatastroofi, mille tulemusena lennuk alla kukkus ja lendurid hukkusid.

Huvipakkuv on asjaolu, et lennuk kukkus alla Poola territooriumile, aga kirjakoti toimetaski Leetu Leedu saadik Saksamaal (?).

Mäletan, et mitte ammu lugesin kusagilt, et selle lennuki tulistasid alla sakslased, aga ei mäleta millisest ajakirjast või ajalehest seda lugesin.

Selle lennuga on seotud veelgi seniselt letamata asjaolusid. Nagu nähtub S.Švirblise saadetud öiendist, olid mõlemad mehed Ameerika sõjaväelendurid. Enne lendu vahetasid nad aga oma perekonnanimed. Girėnase tegelik perekonnanimi oli Girskiš ja Dariuse perekonnanimi oli tegelikult Jucevičius.

Võib-olla teab keegi sellele loole veel midagi lisada? Gunnar Kirs.

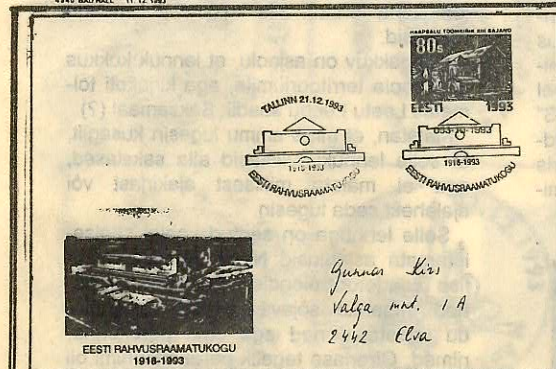
LUGEJAD KIRJUTAVAD

See tähtud kiri saadeti Paavst Johannes Paulus II Baltivisiidi ajal Vatikanis. Adressaati leidmata tagastati kiri saatjale varustatult sealsete postitemplitega. Siit nähtub, et Paavsti Baltivisiidi ajal 04.-10. IX 1993. oli Vatikanis kasutusel eritempel Paavsti portree ja vastava tekstiga, kus jäädvustatud ka sõna "EESTI".

Seoses Bad Halli Adventi-üritustega oli seal võõrastemajas "MITTER" avatud eripostkontor, kus oli kasutusel ka päevakohane eritempel. Leo Utter.

75 AASTAT EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

LEEDU POSTMARKE

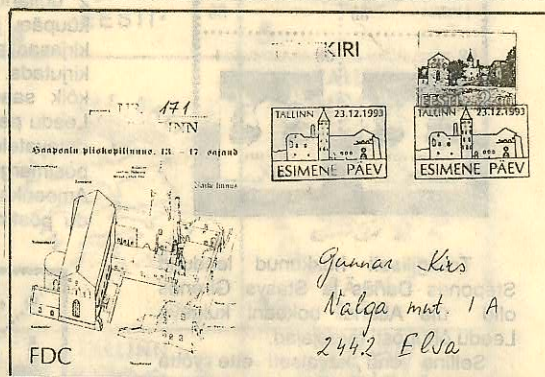

03.07.1993.a.
Vapimargid
Nr.70. Skuodas 0,5 mlj.tk
Nr.71. Telsiai 1.0 " "
Nr.72. Klaipeda 1.0 " "

17.07.1993.a.
Dariuse ja Girenase lend
Nr.74. 1.0 mlj.tk
Kunstnik K.Katkus
Margid trükitud Ungaris.

Gunnar Kirs
Valga mnt. 1A
2442 Elva

Gunnar Kirs
Valga mnt. 1A
2442 Elva

10. detsembril 1993.a.
võeti käibelev Narva Hermannini linnuse kujutisega postmargid.
Tell.nr. 056-11-1993
Tiraaz: lõpetamata
Nominaal: 2.70 krooni
Perforatsioon: 14x14
Kujundas graafik JAAN SAAR, Trükikoda "VABA MAA"

23. detsembril 1993.a.
võeti käibelev Haapsalu linnuse kujutisega postmargid.
Tell. nr. 057-12-1993
Tiraaz: lõpetamata
Nominaal: 2.90 krooni
Perforatsioon: 14x14

SAAREMAA TEATEID

Saare Maakonna Filatelistide Selts pakub soovijaile 1994. aastal järgmisi filatelistlikke materjale;

- 1.02.04.1994.a. eriumbrik suveniirtempliga "75.a. Saaremaa ajalehte 'Meie Maa'";
2. 07.06.1994.a. eriumbrik eritempliga "100 aastat esimest ülesaaremaalist laulupidu";
3. 01.08.1994.a. eriumbrik eritempliga "100 aastat Roomamassaare sadamat".
4. 1994.a. ilmuva Kuressaare lossi eritembeldust on võimalik soovijatele ka posti teel saata. Sel puhul on postmark ja eriumbrik ning eritempel Eesti Posti poolt Kuressaares kasutamiseks.

Esimese kolme väljaande kohta oleme kokku leppinud asjaosalistega et materjalide tegemine jäi meie peale. Kui nende esimese kolme väljaande peale eritemplid ei tule, siis valmistame ise suveniirtemplid ja postmargid kustutame Kuressaare kalendertempliga.

Hinnaks kujuneb vastavalt uutele tariifidele /eriumbrik 2.-/marg.+tembeld. 4.-/. Posti teel koju saatmine 5.-/. See on kujunenud praeguseks alghinnaks. Sooviavaldusi kogusele ja raha võtame vastu kuni 1 kuu ilmunise ajani aadressil SMFS Viktor Nurja p/k 173

EE-KURESSAARE Viktor Nurja

Lehe makett on laotud ja küljendatud Eraettevõtte "K.KIRS" arvutit Paides 17. jaanuaril 1994.a.